

[Bomholt.]

grove formalitetsfejl, men i praksis står man uden noget retsmiddel heroverfor. Det er ikke tilfredsstillende.

Hvis vi ser på engelsk retspleje, er det en selvfølge her, at alle store retssager stenograferes, og et stenografisk referat ville være afgørende for kritikken af denne sag. Derfor burde det også være en selvfølge, at alle store danske retssager bliver stenograferede.

Formanden for de beneficerede sagførere i København, landsretssagfører Poul Christensen, skriver i „Sagførerbladet“ nr. 9 for 1951 bl. a.:

„Retsbelæringen bør stenograferes af retsstenografer på offentlig bekostning, når en af parterne — uden angivelse af grund — begærer det, og der bør indføres lovhjemmel for, at også en retsbelærings urigtige, dårlige eller illoyale referat af det faktiske kan kritiseres af Højesteret og få konsekvenser.“

Personlig finder jeg, at den opfattelse, der her er fremsat af landsretssagfører Poul Christensen, er rigtig: at den kritik af retsreglerne, der er kommet til orde i tilknytning til Kaj Nielsen-sagen, gør en ændring af retsplejeloven ønskelig, og jeg anmoder høfligt den højtærede justitsminister om at fremsætte sit syn på sagen.

Jeg kunne have lyst til at føje endnu et par bemærkninger til, men vil vente, indtil svaret foreligger.

Kjærbøl: Jeg må straks gøre opmærksom på, at jeg ikke hørte den højtærede indenrigs- og boligministers tale den 30. oktober, fordi jeg måtte deltage i et andet møde; jeg har kun læst referatet af talen. Jeg siger dette, fordi det kan være en fordel for en taler, at man hører ham, ikke mindst når det drejer sig om en så veltalende mand som den højtærede minister. Det er da muligt, at talen ikke virkede så forstemmende, som den gør, når man læser referatet af den. Hvad er det da, der præger denne tale om byggeriets problemer? Det er ministerens henvisning til de mange vanskeligheder, der tårner sig op og skaber hindring for gennemførelsen af et forsvarligt boligbyggeri, men ikke en positiv stillingtagen til løsning af problemerne. Der var ingen anvisning på, hvorledes ministeren kunne tænke sig at tilvejebringe mulighed for, at det stagnerende boligbyggeri kom i sving igen. Talen manglede udsyn og perspektiv. Der manglede ikke i den højtærede indenrigs- og boligministers tale udtryk for forståelse af det menneskelige moment i det store sociale problem,

som boligbyggeriet er, men der blev ikke anvist veje til at komme bolig manglen og bolignøden til livs.

Det var i højere grad nationaløkonomiske betragtninger, der blev anlagt, end det var de socialpolitiske synspunkter, som den højtærede ministers parti bekendte sig til før krigen. Da forslaget til lov om lån til boligbyggeri og huslejenedsættelse for mindrebemidlede, børnerige familier var til behandling i 1938, udtalte den daværende ordfører for det konservative parti — jeg beder om formandens tilladelse til dette og enkelte andre citater —, rigsdagstidenden 1937—38, sp. 3199:

„Men man kan, såvidt det er muligt, give betingelserne for, at mennesker kan leve et bedre og lykkeligere liv, og en af de mest fundamentale betingelser for, at mennesker kan det, er, at man alt fra barn kan leve i en ordentlig bolig“. Dette var et socialpolitisk synspunkt, som, sagde den konservative ordfører, konservatismen bekender sig til. På sp. 3207 siger han videre:

„Og for virkelig at have social frihed er det nødvendigt, at man føler, man har et sted, hvor man hører hjemme, hvor man har noget at eje og noget at værge“.

Ingen kan bestride rigtigheden af de her fremførte synspunkter, men hvad der var rigtigt i 1938, er ikke blevet mindre rigtigt i 1951, lad mig tilføje tværtimod, fordi situationen nu er så alvorlig, at det ikke er nok at lade stigende byggeomkostninger og kreditstramning være afgørende for, om boligbyggeriet skal fremmes eller det skal afpasses efter, om de nye lejligheder bliver for dyre, og efter den bankpolitik, der for tiden gør sig gældende.

Lad os først se lidt på byggeomkostningerne. Herom siger den højtærede minister, at han med megen opmærksomhed har fulgt stigningerne i byggeomkostningerne, og henviser til, at en del af håndværksudgifterne er helt udenfor indenlandsk kontrol. De samlede håndværksudgifter er fra november i fjor og frem til i dag steget med 15—20 pct., men, tilføjer ministeren,

„en del af denne stigning stammer dog fra, at man har haft mere i gang, end man har kunnet overkomme“.

Der har ikke været den tilstrækkelige konkurrence i byggeindustrien, og en del af himmelflugten skyldes derfor, siger ministeren, at enhver leverandør af materialer indtil for få måneder siden har kunnet sælge mere, end han har kunnet skaffe, enhver håndværksmester fået mere